de ovend

11e jaorgaank no. 3

D'r mag gien wark uut dit blad overneumen wodden zonder schriftelik goedvienen van de maeker(s).

de Ovend

elfde jaorgaank no. 3 juni 1983

In dit blad verschienen bi'jdregen op et terrein van de Stellingwarver schrieveri'je, taelkunde, volkskunde, geschiedenis en taelbeweginge. De Ovend wodt uutgeven deur de Stichting Stellingwarver Schrieversronte, en komt zes keer over de heerd bi'j de leden/ab.
Red./Adm./Corr.: zie blz. 4 van et omslag.
Tikwark: Albertha Zwaagstra, Makkinge.

Veurwoord

Misschien, hiel misschien is 't wel et mooiste weer van de wereld as disse Ovend bi'j jim in huus roegelt. Misschien zitten jim poestende butendeure en hej'm al wat kleren uutstruupt. Misschien is 't wel klaore baore zoemer. Ik hoop dat et waor is, mar et liekt d'r, now we disse Ovend an 't maeken binnen, nog niet vule op. Dag in, dag uut: Regen! Om mal van te wodden. De boeren klaegen en krimmeneren. Dat doen ze altied, dat wee'k wel en een boer die ophoolt mit klaegen is an 't aende van zien daegen, dat wee'k ok wel, mar et is now toch wel bar! Ze kun gien eerpel in de grond kriegen! Waor zowwe die minne meitied mit al die natte toch an te daanken hebben? Ik heb es in een boekien keken mit oolde volksriempies. Regels veur et weer hiet et en et is schreven deur Klèùsien uut Zalk. En neffens Klèùsien en de riempies ligt et an de haenen en de vinken. Want Klèùsien schrift:

Hanegekrei brengt regen en veule gewei

en

Zingt een vinke op de vroge mùrgen
dan zal 't oe zeker regen bezùrgen

Bin bi'j jim de haenen en de vinken slimme roer west? Et is mi'j niet opvalen. As 't trouwens nog wàt wodden wil

mit de zoemer dan moet et van de hooltdoeven kommen.

Rùp de holtdoeve mennig keer
rekent dan mar op mooi weer

En aj't niet zo op zokke zeggies staon hebben dan moej' zo mar daenken:

Er is nog nooit een buje ewes
of hij is over edreven

Zo kuj't ja ok bekieken, mar misschien daenken jim wel van: Hool now mar es op mit dat gesiefer over dat ontiederige weer. Misschien strupen jim nòg wel wat kleren uut en gaoj'm mit een ieslollie in de iene en disse Ovend in de ere haand wel zitten te genieten van de zoemer...

Johan Veenstra

Schoenen

Een doodgewone dag in de weke.
't Is koold, et is wat vostig en d'r is krek een dun laogien sni'j naor beneden kommen. Et is krek vuuf ure west, de febrieken en de kantoren kommen uut. D'r lopt nogal wat volk in de winkelstraote. De meensken blieven niet lange veur de etelages staon. Ze stampen mit de voeten (stief) op 'e tegels om ze waarm te holen.

Zi'j het et d'r weer opzitten veur die dag.
Veur zessen moe'n d'r nog een peer bosschoppen haeld wodden, d'r kommen praoters vanaovend. Ze kan nog krek de auto kwiet wodden in 't centrum. Rap lopt ze over de tegels van de stoepe. De leerzen tikken heurber, ondaanks et laogien sni'j waor heur voetstappen zichtber in blieven.
Ze blift staon veur een schoewinkel. Dit is heur "vaaste" etelage. De iene het dat bi'j gebak, een aander bi'j gereedschop, zi'j het et bi'j schoenen.
Ze zicht een peer mit platte hakken...die zollen wel staon bi'j heur blauwe jurk.
Kerdaot stapt ze de winkel in.
Et is d'r drok, verscheiden stoelen zitten vol. De verkoopsters liggen d'r op 'e kni'jen bi'j. Eerst even rond-

kieken. Dan vaalt heur et oge op een peer zwatte schoenen. Et suède is op 'e bovenkaant verwarkt tot een soortement bloeme. Heur gedaachten dwelen of...waor het ze disse schoenen eerder zien? D'r komt een vremd gevuulte over heur. Even blieven heur ogen an die schoenen hangen. D'r komt een verkoopster op heur of en vragt of ze helpen kan.
Ze schuddet van nee en lopt veerder. Die zwatte schoenen laoten heur niet los. Ze kikt weer aachteromme...

Ze zicht een donkerrooie jurk veur heur. Heur gezichte komt krek boven de middel van die jurk uut. Naor beneden kiekend zicht ze die schoenen. Et bin krek zokken as hier in dewinkel staon. Dat bin de schoenen van heur moeder...! Moeke hadde ze altied an zundagmiddag, as ze een aende kuierden. Zi'j tussen vader en moeke in, de haanties in heur hanen. Zodoende weren heur ogen altied naor veuren op 'e grond richt. En daor weren de schoenen. De iene gong de aandere veurbi'j de hieltied weer. De stap was rustig en zeker. De bloemen op 'e schoenen weren zwat. Dat was toch vremd...bloemen bin toch nooit zwat van kleur. As heur bienties mu wodden hong ze half en half tussen heur oolden in. Dan kwammen die schoenen nog dichter bi'j. Deur dat hangen was heur de aarm es een keer uut et pottien scheuten. "Een echt zundagsaarmpien," hadde de dokter zegd. Doe hadde ze nooit meer tussen va en moe in lopen mocht. Dat speet heur, ze miste die twie waarme hanen. En op ofstaand weren die schoenen aanders, de stof duusterder, de bloemen niet te zien...

Ze beug veurover en pakte de schoenen uut et rek. Heur vingers gleden over de zaachte stof.
Bi'j de kassa pakte een maegien de schoenen an. "Hej' ze wel past?" vreug die, "et is een kleine maote heur." Et was niet belangriek, et gong aenlik niet om die schoenen zels. Et maegien keek heur heufdschuddend an en wol heur van de koop ofbrengen. Zi'j schudde van nee, dissen mossen 't wezen.
"Ie meugen nog ruilen heur," zee et maegien van de kassa, "mar dan moej' et bonnegien wel beweren."

Doe ze weer op 'e straote ston gooide ze et bonnegien vot. Herinnerings hoej' nooit te ruilen.

Harmen Houtman

Hoog waeter in Ooldelaemer

De haast van 1925 was ommeraek van streek west. Een protte hemelwaeter en zo vule wiend, dat et now en dan zuver op storm uutdri'jde en et butenwaeter geveerlik hoge wodde. Deurdat wi'j daor in Ooldelaemer nog al lege zatten, hadde mien vader de hiele dongbulte al haost om huus henne krooid om et lekwaeter zo lange as 't kon buten de deure te holen. Dat was ok wel lokt, as de diek van Bosma's poolder him mar niet begeven hadde. Ja, as et boezemwaeter opzwiept wodt deur een hadde noordwester en et kan dan niet votkommen, zoas daor tussen twie poolders, dan kan waeter reer wark maeken.

Mar doe, in '25, hadden ze et ankommen zien en in Bosma's poolder lag een bok vol zaandzakken klaor. Wanneer de diek him begeven zol, dan zol de praem mit ballast (tegenworig zollen we dat een caisson numen) in 't gat veerd wodden. Et was eerder neudig as ze docht hadden!

De elementen begonnen op een gegeven ogenblik zo allemachtig op 'e poot te speulen, dat d'r zo inienend een stok grond uut de diek optild wodde. Doe haj' de poppen an 't daansen. Et waeter kolkte mit woeste kracht deur et gat de poolder in! Mar ze hadden een betien gelok, want nao een peer uutschieters bedeerde de wiend eventies en kregen ze de kaans om de bok in et gat te veren en zinken te laoten. Ziezo, now was et grootste pat van 't gat dichte, de rest konnen ze mit de schoppe wel an. Onderwiels ze daor drok mit doende weren gong de wiend een aentien uut, van 't noordwesten recht naor 't noorden, dat hi'j kwam now haoks op 'e diek te staon. De eerste de beste uutschieter klapte de hiele bok mit zaandzakken over de diek henne en zette him in ien keer op 't laand d'r aachter. Now was d'r gien redden meer an, now konnen ze

de stried wel staeken...De hiele poolder vleug d'r in! Omdat d'r nao de overstroming van 1916 deur Sietse Jelsma in de poolder een ni'je plaetse zet was die aorig hoger ston, hoefden de Bosma's niet mit et vee naor een aander, mar ze kregen de gruppen wel vol waeter en de koegangen mossen ophoogd wodden.
Mar veerder weren de gevolgen rampzalig. Mien volk mossen mit heur hiele hebben en holen een goed hennekommen zuken. Alle Diekstra kwam oons waorschouwen dat we d'r uut mossen, midden in de naacht. Mit hulpe van de buren van de overkaante van de weg, die gien last hadden, wodde gauw zorgd dat et vee bi'j de weg kwam en de vrouwluden hulpen om et huusraod in veilighied te brengen.
Dattien weken bin we d'r uut west. En wat was et een ontredderde boel doe et waeter eindelik weer vot was. Ze hebben wel een peer jaor boerken moeten om de schae weer wat in te haelen.
En aj' dan bedaenken dat dit al de twiede keer was sund mien vader en moeder trouwd weren, dan kuj' wel naogaon dat et heur vroeger ok niet geven wodde...

J.P. Bakker.

as ze heur daegliks' rontien dee
de buurt heur muuizem straamp'len zag
dan kon 't gebeuren dat men zee
Fetsje is an de oolde dag
want pattie meensken aachter 't ruut
zaggen heur zo now en dan es staon
dan krummelde ze weer wat veuruut
't was in heur leven krek zo gaon
vroeger zo kiebig en zo vlogge
now komt ze kwaolik meer uut stee
mar toch moet ze aanst een stap terogge
want ze het now ommes A.O.W.

L. Hof - de Boer

Ofscheid

mien kiend, waor bi'j' bleven,
ik zuke jow, mien kleine steern.
ie raekten vot en verleuren.

ieje mit je bliede ogen,
de zunne op je gezichte
en je glimkende mond,
et is veurbi'j, 't is west.

wi'j speulden en baldiesden,
wi'j weren as vlinders zo vri'j.
zunne, wiend en wolkens,
hiel de netuur was zo ni'j.

et leven leek een zwaarm ziepebellen
die ommedaanste op 'e wiend.
ie konnen d'r speulend van leren,
et leven was ri'j veur een kiend.

doe kwam d'r een klein duveltien,
dat prikte al die bellen deur
en stelde vraogen, vraogen:
waoromme? waorhenne? waorveur?

et leven wodde had en koold,
meensken bleken minder aj' dochten.
ie mossen mitdoen want aanders
stoj' d'r hielendal allienig veur.

ie wodden oolder en "wiezer",
ie vunnen toch de kleine steern
die t'aovend veer an de hemel
je de hieltied weer zingen dot:

"ik bin een kiend van donk're naacht,
van zommerzunn' en grune zee,
ik heure bi'j 't hielal en de steern."

Lodewiek H.

Preek van een leek (11)

"Wie van jim de eerste wezen wil,
zal aller dienaor wezen"

Et gaot in de biebel meer om et dienen as om et verdienen. Krek aandersomme as bi'j oons vaeke et geval is. Mar et is de biebel eigen om de zaeken op 'e kop te zetten (beter: wi'j, meensken, hebben et spul in de wereld op 'e kop zet), en in et honderd te jaegen (beter: wi'j, meensken, hebben de boel in et honderd jacht).
De biebel is niet "prestaosie-gericht". Rust is belangrieker as wark, wieshied een groter goed as riekdom, zaachtmoedighied hoger anschreven as pesisie en macht. Men mient wel es, dat de meensken God maekt hebben (projekteerd), mar dat is grif niet zo, want dan hadden ze heur eerder een aandere God verbeeld, veursteld, projekteerd as de God van de biebel, die zo in eigen vleis snidt, die zo tegendraods is, die zo hiel aanders de heilige God is. Vergeet zokke praoties mar.
Et hoeft niet, mar wie van jim dan toch de eerste de veurste, de hoogste wezen wil, die zal aller dienaor wezen. Et heufd van de R.K. Karke waskt ien keer in et jaor de (schone) voeten van zien mitwarkers, instee van elke dag de minste te wezen. Een menister (Latien veur dienaor!) is vaeke ok niet et toonbeeld van aller dienaor, die mit et minste traktement genoegen nemt. De menister verdient ok et meerste en een "Verbi minister clivini", zeg mar een doomnee, woonde lange tied ok in et grootste en mooiste huus van et dörp (krek as de ere netaobels: de dokter, netaoris, burgemeester, veearts) en dan vun et - onderdrokte - volk et al hiel wat, as hi'j "zo gewoon" was. Schiet. Et heufd kan niet zonder de voeten, et oorlellegien niet zonder de dikke ti'je. "Wie van jim de eerste wezen wil, zal aller dienaor wezen." (Daoromme wol Petrus, zo as men zegt, mit et heufd naor beneden an et kruus hangen, minder wezen as Jiezus, die niet kommen was om te heer-sen, mar om te dienen.)
Een diaeken is ok een dienaor, mar vaeke kuj' et mar beter mit een ober van doen hebben. Een protte respekt zol dan ok uutgaon moeten naor dienaors as puttienscheppers,

straotemaekers en ofvalophaelders (en ok de hoogste lonen), mar zok dienstwark wodt niet zelden uutbesteded an gaastarbeiders.
Veul eersten zullen de laesten wezen en pattie laesten de eersten. Omreden ze aller dienaor weren. Zo is dat, naor mien inzicht, neffens de biebel.

Oene Bult.

Jan mit de Aachternaeme

Doe we heurden, dat de ni'je meester op oonze schoele Leeuwerink hiette, vunnen we, dat d'r in oonze klasse iene zat, die meraokels veule gelok hadde. En dat was Jan Leeuwerink, want hi'j hadde ommes dezelde aachternaeme as de ni'je meester! Wat was oonze Jan toch mit de neuze in de botter valen, vunnen we. Iederiene beniedede him om die naeme. En iederiene nuumde him drekt "Jan mit dezelde aachternaeme as de ni'je meester". Mar ja, ie weten wel, hoe dat meerstens gaot. Nao een posien kuj' zoe'n mondvol niet meer volholen. Daoromme wodde al gauw spreuken van "Jan mit de aachternaeme". Iederiene wus ommes, dat daormit bedoeld wodde, dat hi'j dezelde aachternaeme hadde as de ni'je meester. Nao mennig jaor gong meester Leeuwerink oons dörp weer verlaoten. Hi'j gong naor de grote stad, omdat hi'j daor meer verdienen kon. Jan Leeuwerink is altied in oons dörp wonen bleven. Mar haost gieniene wus meer, dat hi'j zo hiette, omdat iederiene him niet aanders kende as "Jan mit de Aachternaeme". En hoe hi'j an die bi'jnaeme kommen was, dat wussen ze hielemaole niet meer!

Harmen Oosterhof uut Zwolle

Veldnaemen in Ni'jhooltpae

Veurig jaor op 17 juli kwam et boek Veldnaemen van Stellingwarf, diel I, Ni'jhooltpae en Ni'jberkoop uut. In dat boek bewarkte en verklaorde Philomène Bloemhoff-de Bruijn et materiaol dat deur heurzels en deur meensken uut de beide dörpen bi'j mekeer gadderd was. Veur Ni'jhooltpae bin indertied veldnaemen optekend die mondeling nog in gebruuk weren. Veerder kwammen d'r veldnaemen op 'e lappen uut een pat van et kedaster, uut verkoopboekies en verkoopformelieren. Ok de schrieftaelvariaanten wodden opneumen. Ien disser daegen kreeg ik de kaans en bekieke een oold netuleboek van de Hervormde Karkvoogdi'j van Ni'jhooltpae. Hieronder een verslag van veldnaemen in Ni'jhooltpae die daor uutroegeld binnen. De veldnaemen he'k in drienend pat.

I. Veldnaemen die an now toe onbekend weren.
II. Schrieftaelvariaanten van al bekende veldnaemen.
III. Veldnaemen die percies zo in et boek Veldnaemen van Stellingwarf, diel I veurkommen.

Aachter de naemen staot de hieltied een jaortal. In dat jaor komt die naeme in de netulen veur, wat niet zeggen wil dat die in ere jaoren niet veurkomt.
Bi'j de schrieftaelvariaanten (groep II) en de veldnaemen van groep III staot aachter et jaortal ok nog een ciefer. Dat is et ciefer dat overienkomt mit et ciefer in et eerder nuumde veldnaemeboek en op et losse kaortien in dat boek, waor as die ciefers percies op anduden, waor as in Ni'jhooltpae de betreffende veldnaemen te vienen binnen. Tussen de riegel veldnaemen komt iene naeme veur die ien disser daegen mondeling nog opdeuken is. Aachter die naeme staot: (m).

I. Veldnaemen die an now toe onbekend weren.

de zoogenaamde
hooge zanden (1900)
Dit betrof een stok vroegere bouw, beheurende bi'j de plaetse die in hure was bi'j de wedevrouw Schreur.

Waor as et percies legen het is niet nao te gaon, mar et zal grif argens op De Zanen (74), de zaandrogge tussen Lende (69) en Stellingenweg (68), legen hebben.

de zoogenaamde
Kerkemat (1883)

Neffens et netuleboek wodt disse Kerkemat bi'j de plaetse van laandbouwer Scheenstra daon. In 1884 wil de karke diezelde Kerkemat veur minstens ƒ 500,00 wel verkopen an een zekere Brouwer, mar die is de pries te hoge. D'r is niet nao te gaon waor as de Kerkemat legen het.

"de Langemad" (1912)

Neffens et netuleboek zal d'r straotedrek over "de Langemad", tegenover et huus van wijlen K. Steunebrink, brocht wodden. D'r is nao te gaon waor dit west het, "de Langemad" moet westelik van De Karkestreek (21) legen hebben. Op et kaortien in et veldnaemeboek drekt links naost de nommers 21 en 22.

Oude Linde (1926)

Jan Schotanus bödt de karke te koop an "de overhoeken bij de Linde, deels vol land, deels Oude Linde." Oude Linde wil zeggen: hoeken laand waor eerder, veur de kenalisaosie, de Lende (69) langes leup. Nao de kenalisaosie van de Lende bin d'r tippen die eerst op 'e Hoeve laggen bi'j Ni'jhooltpae kommen, in dit geval in de Zesmad (84).

de Scheenekamp (1921)

Waor as disse kaampe percies legen het is niet nao te gaon, mar in ieder geval was et grif een kaampe die dichte bi'j de Scheene (30) lag. Et was ok grif een hoge kaampe, want neffens et netuleboek wodde d'r zaand weghaeld.

de Diaconiekaampe (m).

Kaampe laand van de diaekeni'je zudelik van De Kelonie (39).

II. Schrieftaelvariaanten van al bekende veldnaemen.

den binnenweg (1922), 28.
den bovenweg (1904), 68.
de grutterijbosch(1911), 41.
de Grutterijebosch (1902), 41.
de grutterijebosch (1925), 41.
de Hemsloot (1915)

Disse naeme is in et veldnaemeboek niet in de alfabetische liste opneumen en het gien nommer kregen omdat d'r van uutgaon wodt dat die naeme hier as soortnaeme bruukt wodt. Neffens et veldnaemeboek, hfdst. III, blz. 19 is een hemsloot de zudelike begreenzing van de hemmen. Neffens et netuleboek is de Hemsloot de noordelike begreenzing van de Karkestreek (21). "De zoogenaamde Kerkestreek in eene strekking gelegen van de Scheene tot de Hemsloot." En dat kan neffens et losse kaortien in et veldnaemeboek allemaole percies kloppen.

de kerkelaan (1920), 29.
de Kerkelaan (1928), 29.
de zoogenaamde
kerkestreek (1915), 21.
de zoogenaamde
"Kerkestreek" (1915), 21.
Leemburg (1914), 10.
den nieuwen weg (1912), 28.
de Weembosch (1912), 47.

Uut et netuleboek dot nog blieken dat de Weembos niet alliend noordelik van de Binnenweg (28) legen het, mar ok zudelik d'r van. D'r is in et netuleboek wel es spraoke van et verhadden van de weg deur de Weembos. Daor wodt de Binnenweg mit bedoeld. Die weg was ók van de karke. En de Weembos lag d'r an weerskaanten van. Et bossien oostelik van et körfbalveld van Ni'jhooltpae, zudelik van de Binnenweg is dus ok een stok Weembos.

de zanden (1904), 74.

de zesmad (1922), 84.

de 6 mad (1926), 84.

III. Veldnaemen die percies zo in et boek Veldnaemen van Stellingwarf, diel I veurkommen.

den Bovenweg (1904), 68.
den grindweg (1912), 6.
de Grutterijbosch (1899), 41.
de Linde (1926), 69.
de Scheene (1915), 30.
de Slingerweg (1908), 5/6.
de Tjonger (1885), 1.
het Tjongerkanaal (1926), 1.

Aorig is misschien nog dat de naeme Gombault ok in et netuleboek veurkomt. In et veldnaemeboek komt de veldnaeme Gomboolts Sparren (23) veur. Et was niet zeker wie as hier percies vernuumd wodde. Vermoedelik C.W. Gombault, die nuumd wodt in een verkoopboekien van 1913. De femilienaeme Gombault kwam, veur zoveer nao te gaon was, niet in Frieslaand veur. Neffens et netuleboek bepraotten karkvoogden en netaobels op 14 april 1886 "een ingekomen schrijven van den Heer Gombault met verzoek eene strook boschgrond van de Kerk te koopen." Mar waor as Gombault woont staot d'r niet bi'j en zo blieven d'r raodsels!

Johan Veenstra.

Bron: Notulen-boek der Hervormde
Kerkvoogdij te Nijeholtpade.
1883 tot 1931.

Dichten is gien keunst
Mar een gaove, dus een geunst!

Heidepiek

Karkorgel Ni'jhooltpae 100 jaor

Mit krulderige, sierlike ciefers schrift de doomnee van Oolde- en Ni'jhooltpae et jaor 1882 in et netuleboek van de Hervormde Karkvoogdi'j:

"Vergadering van de Kerkvoogden op Vrijdag 8 Dec. 1882, 's nam. 2 uur ten huize van J. van Huizen te Nijeholtpa."

Die middag van de 8e december zullen ze over een gewichtige zaeke praoten. Ze willen in Ni'jhooltpae aenlik een ni'j orgel in de karke hebben.

Ni'jhooltpae: zoe'n 270 meensken wonen d'r, een klein dörp in een grote wereld. De grote wereld wet niks van Ni'jhooltpae en Ni'jhooltpae wet niks van de grote wereld. D'r is gien radio en tillevisie, d'r bin gien auto's, d'r bin haost iens nog gien fietsen. D'r is wel een diligence-dienst in de buurt, van Oosterwoolde over Makkinge en Berkoop naor 't Vene toe. En d'r is zo now en dan een kraante. Een kraante mit ni'js uut de grote wereld, die veer vot ligt, hiel veer vot. Een kraante vol vere, vremde naemen over et Europa van doedertieden, vlak veur de opkomst van de industrie. Et Ingelaand van Victoria, et Duutslaand van Bismarck en een betien dichter bi'j huus speulde in Den Haag een twiejaorig maegien mit poppen: Wilhelmina. De grote wereld...

En de kleine wereld... De kleine wereld poggelde en schrepte, zonder vaeks ok mar een tree veuruut te kommen. Mienwarkers, febrieksarbeiders, boerearbeiders, veenarbeiders, boskers. Meensken die meerst een ellendig bestaon hadden. Iene bonke aarmoede vaeks. Daor en hier. Want Appelsche was wel kot bi'j. Et loon van een flinke veenarbeider was 90 centen de dag mit dwongen winkelnering d'r bi'j. Dan hadden ze je in de macht. En et bollejaegen in et veurjaor, de staekings, de striederaosie om de lonen tussen veenbaozen en arbeiders, et hulp niks. Nog niet. In die wereld ligt Ni'jhooltpae, een klein dörp mit zien eigen perblemen. De boeren op 'e karkeplaetsen die de hure op zien moeten te brengen. De boeren die klaegen over te dreuge en te natte zoemers, et onderstruupte laand bi'j

de Lende en de Kuunder. Boeren, arbeiders, winkelties en harbargen, waor aj' terechte kunnen om een dikkop jenever en een maotien branewien. As 't je beuren moch temeensen. Et dörp leefde zien leven mit trouweri'jen, geboorte en verstarf en de verhuzeri'jen mit oolde meie. En zo of en toe wat kleine verzetties: de jaormarken in de plakken om heur henne, mit de waegen naor Berkoop, Wolvege, Stienwiek. En de aovendpraoteri'jen mit oolde verhaelen en wat as de Enkhuzer almenak veurspelde wat et weer anbelangde.

We schrieven et jaor 1882 en doomnee Hoekstra schrift wieder: "Op voorstel van den admin. Kerkvoogd werd besloten, als eerste voorstel in den eerste Verg. met Notabelen ten tafel te brengen het stichten van een geheel nieuw orgel in de kerk te Nijeholtpa."
Et woortien nieuw het de doomnee onderstreept. Zol dat d'r op duden kunnen dat d'r al een oold orgel was?
Ze willen dus een ni'j orgel en op 'e vergeerdering van karkvoogden en netaobels op vri'jdag 15 december 1882, een weke laeter dus, aovens om 7 ure weer bi'j J. van Huizen wodt d'r mit mekeer over praot. De karkvoogden stellen de netaobels veur om dat ni'je orgel mar an te tugen. Et moet wel een cent of wat kosten, dat wel, ze daenken dat d'r wel zoe'n twieduzend gulden mit henne gaon zal. Mar ja, ie hebben vanzels niks veur niks as laank haor en dikke luzen. Dat laeste riegeltien staot vanzels niet in 't netuleboek! D'r wodt nóg wat over henne en weer praot en uuteindelik moet et dan mar angaon, donkt heur. Mit algemiene stemmen wodt besleuten om de karkvoogden op te dregen om mit de orgelmaeker Krüse van de firma "Hardorff en Zoon" in Liwwadden een contract te sluten. Mar aj' een orgel hebben willen dan moej' ok iene hebben die d'r op speulen kan. Ien van de manluden vragt dan ok as daor wel iene veur te vienen is. Mar de heer G. Lenstra, die d'r as netaobel die aovend ok bi'j zit, zegt dat hi'j dat wel doen wil as ze him d'r temeensen veur vraogen zollen. Now, dat is al een hiele stiekel uut de voete. En de vergeerdering gaot over op een ere zaeke: de ni'je bode. Nuttert Tip wodt de ni'je bode en zal d'r vuuftien gulden in 't

jaor mit verdienen.
Op maendag 18 december 1882 komt de orgelmaeker Krüse uut Liwwadden middags om 2 ure bi'j J. van Huizen om es mit de karkvoogden te praoten. En ze akkedeerden of dat:
"ZEd werd opgedragen om in den nazomer in de Kerk franco een orgel te plaatsen voor de som van *f* 2.000,00."

Aj' dan toch een ni'j orgel kriegen dan moet aenlik de hiele karke een goeie beurt hebben, zullen ze wel docht hebben doedertieden. Want de karkvoogden praoten op 26 jannewaori 1883 bi'j H.K. Buitenga over een vertimmering van de karke en de toren en an de plaetse van J.S. Nijenhuis daor mos aenlik ok wel et ien en aander an gebeuren. Ze hebben de timmerman van Hooltpae, J.L. de Vries, es vraogd wat dat allemaole kosten moet. Grif wel duzend gulden, zegt die. Now, duzend gulden is niet niks, dat d'r moet nog mar es mit de netaobels over praot wodden en dat gebeurt op woensdag 31 jannewaori 1883, om 7 ure aovens weer bi'j J. van Huizen. D'r wodt lange over praot en W. Bouma zegt dat as ze wat willen dat et dan ok goed moet, laot et dan nog mar honderd gulden meer kosten. Die batste d'r in. Now toe dan mar, de timmerman zal vraogd wodden om een bestek te maeken.
Een vergeerdering laeter wo'n thuus bi'j H.K. Buitenga de briefies eupend wat de inschrievings op de timmerderi'je anbelangt. Et hoogste in de boom zit H. Hoogkamp uut Ni'jlaemer mit *f* 2.277,00, et leegste is J.L. de Vries uut Hooltpae mit *f* 1.186,00. Die krigt et dus.
En aj' toch ien keer an de gang binnen: Op de 15e meie 1883 praoten de karkvoogden d'r om 5 ure aovens bi'j R.H. Schreur over dat d'r aenlik ok een ni'je preekstoel kommen moet, de oolde preekstoel moet d'r uut, ze willen een ni'jen iene, percies zoe'n iene as de karke van Bergum het. J.L. de Vries het d'r al es henne west te kieken en mag in de vergeerdering van 7 ure die zelde aovend bi'j J. van Huizen, mit de netaobels d'r bi'j, verslag doen. Now, dat dot hi'j en hi'j vertelt dat et *f* 250,00 kosten moet. Dat die ni'je preekstoel dat gaot ok deur, alles in ien keer mar goed, zullen ze wel docht hebben. D'r wodt

nog wel even praot over et varven van de karke, as ze dat pebliek uutbesteden zullen of dat ze et varver Kuipers opdregen zullen. Et is de netaobels allemaole best die aovend, ze geven de karkvoogden alle vri'jhied.

Mar now weeromme naor et orgel, want dat is klaor onder de bedrieven en karkvoogden en netaobels vraogen heur op 14 september 1883 om 7 ure aovens bi'j J. van Huizen of as d'r ok een feestelik tintien an geven wodden moet. Now, dat moet aenlik al want et zit d'r dikke in dat ere doomnees uut de ring de plechtighied van de eerste dienst bi'jwonen zullen, en d'r zal ok femilie van orgelmaeker Krüse kommen, dat daoromme:

> "...werd aan HH Kerkvoogden opgedragen die feestelijke samenkomst met beleid te regelen."

Zo staot et d'r. En dat is grif sekuur en kundig gebeurd want doomnee Hoekstra schrift, nog altied mit diezelde sierlike letters:

> "De feestelijke inwijding van de vernieuwde Kerk en het nieuwe orgel had plaats den 14 okt. 1883, 's nam te 2 ure. Het orgel werd bespeeld door den Heer B. Blank, muziek-directeur te Leeuwarden. 's Avonds had eene recht gezelligen bijeenkomst plaats in het schoolgebouw, waar menig hartelijk woord uitdrukking gaf aan het goede wat er in de harten leefde."

Feest, in de schoele doe, de schoele waor as now de bakkeri'je is. Feest in de karke now, dezelde karke, alliend honderd jaor laeter. Feest om een jaorig orgel.

Johan Veenstra

Bronnen: Notulen-boek der Hervormde Kerkvoogdij te Nijeholtpade. 1883 tot 1931.
Dr. T.H. Oosterwijk: Notities uit de Geschiedenis van de Ooststellingwerfse dorpen.

(Inleiding koffieconcert op 1 meie 1983 in de karke van Ni'jhooltpae)

Boekbespreking

BERKENBOSCH, K.A., Jan Albert Willinge als centrale figuur in de Mairie en Gemeente Oldeberkoop 1812-1816.

(Oosterwoolde, 1982; uutgeven in eigen beheer; stencild, in ringbaand; 86 blz.; mit ills., bi'jlaogen en literatuuropgaove; pries *f* 8,-)

Scriptie van Karst Berkenbosch over een belangrieke feguur uut een, zeker historisch bekeken, in Berkoop en wiede omgeving slim bekende en vaeke nuumde femilie. De studie gaot heufdzaekelik over et andiel en de rolle van Jan Albert Willinge in de geschiedenis van Berkoop en van Frieslaand tiedens de laeste jaoren van de Napoleontische tied en de beginjaoren van et Keuninkriek Nederlaand. De man het nogal et ien en aander daon en hiel wat, meerst belangrieke, funkties bekleded. Die wo'n in appatte heufdstokken aorig diepegaond behaandeld. Naodiel van disse warkwieze is daj' een wat in stokken knipt bield kriegen van de feguur Jan Albert Willinge: an et aende moej' zels weer een "totaal-bield" uut de verschillende onderdielen saemenstellen. Een groot bezwaor hoeft dit overigens veur meensken die in dit onderwarp slim interesseerd binnen, niet te wezen. Ie kriegen daor tussen de bedrieven deur ok nog wat aorige gegevens bi'j te heuren over wark- en leefomstanigheden in Berkoop en Stellingwarf-Oostaende in die tied. D'r bin 10 bi'jlaogen; naost een literatuuropgaove bin daor o.e. bi'j: veurbielden van rechtszittings, akten en haandelings van et Vredegerecht, benumingsakten, een dörpsgezicht van Berkoop uut 1732 en een plattegrond van et dörp om 1840 henne en veerder nog inkelde kaorties.

De scriptie is in et Nederlaans, kost *f* 8,-- en is te kriegen bi'j de Stichting Stellingwarver Schrieversronte, postbusse 138, 8430 AC Oosterwoolde (Fr.) of via till. nr. 05160-4533 van de Schrieversronte.

L. Hooghiemstra

Daegelikse dinkies

Jouke en Jeltien hadden al een jaor of viere verkering, dat ze praotten al es over trouwen. Jeltien hadde bi'j de winterdag een boel last van koolde bienen, dat zi'j zag et wel zitten mit een waarme bi'jslaoper. Mar et gong netuurlik niet allienig om de waarme bienen, ze hullen ok een boel van mekeer.
Doe kwam d'r in 't dörp een huus te koop. Et was wel wat groot, mar beter te groot as te klein. Et ston an 't binnenpad, een mooi rustig plakkien. D'r was een hoekien laand bi'j, dat ze konnen d'r ok nog een peer schaopen holen. Jouke en Jeltien kochten dat huus.
En doe kwam de drokte van et inrichten en de veurbereidings van de trouwdag, die in de meitied wezen zol. De buurman zee nog tegen Jouke, dat hi'j weten mos waor as hi'j an begon, want now kreeg hi'j levenslang!
Mar daor trok Jouke him vanzels niks van an.
Op et gemientehuus kregen ze mit een hiel aorige ambtener te doen. Doe hi'j an Jeltien vreug: willen jow Jouke as man, en Jeltien dudelik zee van ja, doe vreug hi'j niet iens: en veur hoe lange...?

Doe ze een half jaor trouwd west hadden diende de eerste poppe him an, dat die zol in de veurzoemer geboren wodden. Ja, et leek mar best mit Jouke en Jeltien, allegere rozegeur en maoneschien!
Toch was d'r een ding wat Jouke goed dwas zat. Dat zat ziezo.
In et huus van Jouke en Jeltien hadde een spannegien protters ok een huusholing opzet. Tussen et bescheuten dak en de pannen krek boven heur slaopkaemer op 'e zoolder. Morgens as 't nog mar kwaolik lochtig was begonnen de jonge protters al te piepen en dan begonnen de oolden te togen mit voer. Dan was et een lewaai van je heisa en dan konnen Jouke en Jeltien et slaopen veerder wel vergeten.

Op een morgen lopt Jouke de kop omme en hi'j zegt tegen Jeltien: "Now is't oflopen, dat gedonder mit die protters hoolt op! Ik haele die kringen d'r dommiet uut en ik ver-

zoepe ze!"
"Dat zuj' wel laoten," zegt Jeltien, "wi'j kriegen schielik ok een poppe en die zal ok wel es raozen en angaon, mar die verzoep ie toch ok niet! Ie blieven van die jonge protters of!"
Daor hadde Jouke niks tegen in te brengen, dat de protters hebben heur jongen in alle eer en deugd grootbrengen kund. En as daank veur de gaastvri'jhied hebben ze mit heur jongen in 't laeste van juni in iene morgen de rooie beiepollen van Jouke en Jeltien leegvreten...

Klaas v.d. Weg

Hoe groter geest

Een grafgrever hoeft gien akedemie
Omdat hi'j 't daorzonder wel verstaot.
Mar aj't graf greven veur
de hiele wereld
Vereist dat kennis "van de hoogste graod"!!

Heidepiek

Iene die d'r overbleef...

Een jaor of viere leden schreef ik een boekien over de ontwikkeling van Oosterwoolde: Oosterwoolde doe en now. In dat boekien nuumde ik ok een peer appatte dörpsfeguren die in mien onthoold hangen bleven weren. Meensken die op d' ien of aandere wieze indrok op mi'j maekt hadden. Ik schreef d'r o.e. ok in over de baand die d'r vroeger was tussen de boeren een pattie veekoopluden. Die veekoopluden haj' nog al wat Joden onder zitten. Ok Joop van Tijn was een Jood. (Dit is een naeme diej' tegenworig ok geregeld tegenkommen!).
Joop van Tijn, ok iene van die appatte feguren die a'k ontholen hebbe. Dat komt, ik kon mit him as veekoopman best overweg. Lees et boekien d'r mar es op nao. Daor heb ik dat in beschreven en ok, dat de familie Van Tijn in de oorlogstied hielemaol ommekommen was. Mar goed een half jaor leden kwam d'r een man uut Appelsche bi'j me, die de Van Tijns ok goed kend hadde. En die vertelde me dat in dat stokkien over Joop van Tijn in mien boekien wat ston dat niet klopte, want niet de hiele familie Van Tijn was ommekommen. Een dochter van Joop leefde nog! Daor heurde ik vremd van op en ik vreug de man of hi'j dan ok wus waor as ze woonde. Dat was in Heemstede, ik kreeg heur adres en doe schreef ik heur een brief.
Ze schreef weeromme, dat ze van dat boekien over Oosterwoolde niks wus, mar dat ze wel slimme beni'jd was om nog es wat over heur heit te heuren van iene die him bliekber goed kend hadde. Ze vreug as ze es mit mi'j praoten kon en as ze dan heur zeune mitnemen moch, die naor zien pake vernuumd was. Ik schreef heur dat dat best was. Wi'j maekten een ofspraoke en gister - ik schrieve dit op 28 juni - hadde ik heur an de deure.

Et eerste wa'k zee doe 'k eupen dee was: "Now, ik hoeve niet te vraogen wie aj' binnen...sprekend je vader!"
Ze kwam d'r in en vertelde dat heur zeune niet mitkommen was, die hadde een peer daegen leden een ongelok had en die lag in 't ziekenhuus.

Ik vertelde heur et ien en aander over heur heit en doe dee blieken dat ze nog hiel wat naemen van boerefemilies uut disse streek kende.
Op een vraoge van mi'j hoe zi'j de oorlogstied overleefd hadde, vertelde ze dat ze in Frankriek onderdeuken zeten hadde. Eerst in 't noorden, laeter in 't zuden bi'j een Nederlaanse boer die hiel ofgelegen woonde.
Ze hadden daor hielendal gien last van de Duutsers had. Mar veerder was heur hiele femilie in de oorlog ommekommen...
Ze vertelde dit allemaole wat ofstaandelik, dochte me, een betien koold, zonder emosie. Et vul mi'j ok op, dat ze hieltied "Duutsers" zee en nooit es een keer et woord "moffen" bruukte, wat ik me in heur geval toch wel veurstellen kon. En daor maekte ik een opmarking over. Doe was ze effen stille en ik zag an heur gezichte dat d'r toch wel emosies bovenkwammen doe ze an die tied docht. Ze keek me mit heur donkere ogen an en zee, dat ze aenlik nooit meer over die vreselike tied praotte, ok niet tegen de kiender.

> "Wi'j Joden die d'r overbleven binnen en die om d' ien of aandere reden niet naor Israël gaon binnen, wi'j moe'n die tied aachteruut drokken. Wi'j kun gien gewoon leven weer opbouwen as we hieltied aachteromme kieken blieven. As wi'j normaal veerder leven willen dan moe'n we de toekomst andurven. Sommigen lokt dat, aanderen kun niet weer tot een normaal leven kommen. Ik perbere et en tot op zekere heugte lokt et mi'j. Ik wil niet mit haetgevulens leven en daoromme praot ik nooit van "moffen".

Doe was et mien beurt om effen stille te wezen en mit grote eerbied te kieken naor de dochter van Joop van Tijn. Een vrouw die de geestkracht opbrocht hadde om een ni'j leven op te bouwen zonder in haetgevuul aachteromme te kieken...
Ze wol veerder dan ok liever niet over 40-45 praoten, zee ze, want dan kwam alles weer boven en dat paste niet in heur levensholing van now.

Wel hebben we veerder nog et honderd uut praot over van

alles en nog wat en ik kreeg hoe langer hoe meer bewondering veur disse starke vrouw. Doe ik heur uutleut en heur mit veerdige stap naor de auto lopen zag, doe had ik et gevuul dat ik kennis maekt hadde mit een zeldzem meenske.

Hendrik Vondeling

D'r op uut mit et mooie weer!

Drie aktieve leden van de Stellingwarver Schrieversronte hebben in opdracht van V.V.V. Berkoop een boekien mit fietsroutes maekt. Et bin Roelof Dragt, Harry Ernst en Kees Stuurman, die drie routes uutzet hebben mit Berkoop as begin- en aendpunt. Naost de routebeschrievings geft et uutgebreid infermaosie over waj' allegere onderwegens tegenkommen. De naodrok ligt op netuur en laandschop, mar ok algemiene infermaosie over de dörpen en heur geschiedenis is d'r te vienen. Et boekien van 20 bladzieden is mit aorige illestraosies opfleurd en d'r bin een stokmennig foto's van Martin van Nieuwenhoven in opneumen.

Op onderstaond kaortien kuj' zien welke routes d'r uutzet binnen.

Ie kun netuurlik ok halfweg een route "opstappen". Ie hoeven niet persé de hiele route te doen, want d'r bin ok alternatieve kotte routes angeven. Meugelikheden en infermaosie zat dus. Ik kan jim Fiets en kijk anrikkemederen. Et is an te tugen bi'j de Stellingwarver Schrieversronte, Postbusse 138, 8430 AC Oosterwoolde (till. 05160-4533). Kosten: *f* 5,00 (aj' et zels ophaelen) en *f* 6,60 (awwe et over de post toesturen moeten). En as Berkoop dichterbi'j is dan kuj' et bi'j et "Anlopien" kopen.

Veur de liefhebbers van kuieren is d'r deur de Warkgroep Stellingwarver Dag een dörpskuier maekt deur Berkoop. Die tekst is in et Stellingwarfs, et fietsboekien niet. De kosten bin iene gulden awwe et jim toesturen moeten en eers is et ommenocht op te haelen bi'j kefé "Et Waopen van Oost-Stellingwarf" in Berkoop.

Pieter Jonker.

Een plaetien uut Berkoop (foto: Harmen Houtman)

Et vool en et kalf

(een faobel)

Et was meie en prachtig weer.
In de fris-grune lanen van de grote poolder tripte een kalfien mit verbaosde ogen in et ni'je grös omme. Et was nog mar pas op 'e wereld kommen. Heur donkere ogen glaansden in et zunnelocht en heur vellegien was van et zuverste wit en et diepste zwat daj' mar vienen konnen.
In etzelde laand leup op hoge bienen een lochtig bruun vooltien, dat inkelde daegen eerder geboren was. Et was veur 't eerste uut de stal in de butenlocht kommen en leup al lieke ni'jsgierig om him toe te kieken as et kalfien. Doe et vool et kalfien zag was hi'j verbaosd over heur raanke lief en poten, over de glaans op heur vel en over heur zaachte donkere ogen. Hi'j hadde nog nooit zo wat moois zien en hi'j stapte op heur toe. En doe blieken dee, dat hi'j ok bi'j et kalfien in de smaek vul, wodden ze de beste vrunden. Mit 'n beidend speulden ze dag in dag uut in de waarme zunneschien tussen de botterbloemen en de pinksterbloemen en jachten aachter mekeer an deur 't laand. Et was een heerlik onbezorgde tied van vliegen en baldiezen, die de hiele waarme zommer en zunnige haast deur duurde. Et vooltien en et kalfien wodden onofscheidelik, ie zaggen heur altied mit 'n beidend en ze wollen ok veur altied bi'j mekeer blieven. Mar omdat ze domme biesten weren mit mar een klein verstaand, hadden ze vanzels niet in de gaten dat dat niet gaon zol.

Een jaor laeter weren ze een hiel stok groter wodden. Et vool mos now en dan al es mit zien mem mitlopen om te leren hoe as hi'j laeter veur de boer warken mos. Want dat was uuteindelik zien taek, dè grote zin van zien peerdebestaon, zoas zien mem zee. Mar et vool kon dit niet slim warderen, hi'j speulde liever mit et kalfien en de ere jonge biesten in 't laand.
Ok et kalfien was groter wodden.
Heur vellegien was niet meer zo mooi as veurhenne en heur ogen glaansden minder diepe en donker en leken minder onschuldig as veur de tied. Butendat leup ze now mit nog een

koppel aanderen van heur soorte in een appat stok laand mit stiekeldraod d'r omme toe. Daordeur kreeg et vool heur niet zo vaeke meer te zien en konnen ze alliend over 't hekke now en dan de koppen nog es even bi'j mekeer stikken.

Weer een posien laeter wodde et vool - intied al een jong peerd - veur de eerste keer veur de waegen spand en mos hi'j leren om goed in de zille te lopen. As een wilde klauwde en sleug hi'j mit zien bienen deur de locht, rokte en raomde an de stringen en perbeerde op alle meugelike menieren de strakke banen om zien lief te breken. Mar de baos regeerde him mit strenge haand. Hi'j bruukte somstieden ok de zwiepe en daor hadde et vool niet van weeromme. En zo leerde hi'j uuteindelik toch netties in de zille te lopen en de waegen te trekken. Mar diepe in zien hatte bleef hi'j altied opstaandig en somstieden onhaandelber vanwegens et verlös van zien vri'jhied.
Op een dag zag hi'j hoe as de koenen deur de boer mulken wodden. Doe kreeg hi'j inienend een grote hekel an die lompe domme biesten, die heur liedzem leegtrekken leuten deur iene die alliend mar op eigen veurdiel uut was. Mit schrik en benauwdens bedocht et jonge peerd doe, dat et haost niet te geleuven was, dat uut zoe'n prachtig raank kalfien zoe'n grote logge koe gruuid was. Doe wol hi'j ok niks meer van heur weten. Et was mar kalverliefde west, ze weren vusen te ongeliekes en pasten aenlik ok hielendal niet bi'j mekeer. Et kalf zol op een dag wel de iene of ere knaop van een bolle tegen 't lief lopen, die beter bi'j heur paste en die heur melkperduktie op gang brengen zol om zodoende de boer an nog meer veurdiel te helpen!
Van die tied of wodde et jonge peerd rustiger en makkeliker bi'j et wark, mar ok ienzemer. As dat now een veurdiel was of een naodiel, daor kon hi'j et mit himzels niet iens over wodden...

Lodewiek H.

De Lende

Alle meensken in de Stellingwarven weten wel dat hi'j d'r is. Mar et is best de muuite weerd om es wat meer andacht an disse oeroolde waeterloop te geven, want daor kuj' een hiele protte vreugde an beleven. Niet alliend deur te luustren naor de mooie vassien die goenend over him zingen of naor de smaekelike vertellegies over hoe hi'j ontstaon is, mar veural deur him es op te zuken.

Aj' de oolde verbieningsweg over Bekhof langes gaon dan vien ie him, want daor staot hi'j angeven: Linde! Aj' hier dan beginnen en ie laoten je "de stroom ofzakken", dan koj' al gauw bi'j et plak waor hi'j dwas deur de Berkoperweg onder de bekende Lendebrogge deur lopt. Veerder gaot et tussen oolde petgatten deur mit riet en elsen- en wilgenpollen tot an de oolde Verwers Batten, now een gewone brogge. De Batten laggen in et Battenpad, de vroegere verbiening tussen De Miente en Berkoop. Over dit oolde pad haelden de Berkoper boeren bi'j zoemerdag et huj uut et Lendelaand. Et Battenpad is haost niks meer van over. Mar de Lende gelokkig wel. Die stroomt veerder deur iene van de rustigste plakkies van de Stellingwarven. An de zuudkaant De Miente en De Hoeve, an de aandere kaant Berkoop en Ni'jhooltpae. Zo eigenaorig as et hier zoemers rokt in dit venige laand mit et roodbrune oerige waeter in de sloden en mit die weelderige plaantegruui, zo rokt et nárgens aanders!

Wat een herinnerings an belevenissen bin d'r an dit waeter in dit ienzeme laand verbunnen. In starke verhaelen kuj' oolde meensken soms nog heuren over wilde lanteerns en witte wieven en al zo wat henne...
En over de strenge winters van vroeger, as de Lende hul! Dan waogden ze al gauw de tocht naor Ooldemark. Op'e sokken op 'e scheuvels! Van de wiend of wol et wel. Mar dan weeromme, as de oostenwiend begon an te haelen en de koolde begon te kniepen...
Dan bin d'r wel es minder aorige dingen zegd kuj' wel rekenen. Verscheiden bin d'r west die dan mit de voe-

gelties in de ti'jen weer thuuskwammen.

Mar de Lende stroomt wieder...
Op 'e greens van Ni'jhooltpae en Hooltpae was vroeger, doe de schippen nog an Berkoop toe veren konnen, een sluus. Mar dat is now alliend nog mar een stuw. Nog een aende veerder ligt de Kontermaansbrogge. Even veurbi'j Kontermaans, an de zuudkaante, staon een stokmennig oolde klaeterbomen. Daor ston vroeger een huus, daor woonde Knelis Elzege. Knelis was broodvisker in de Lende. Aj' goed kieken ku'j et huusstee nog wel een betien zien.
En dan zit ie al gauw in et zeldzem mooie netuurgebied van de Lendevallei, eigendom van It Fryske Gea. Een hiele boel meensken kun daor tegenworig volop van genieten, want an de zuudkaant van de Lende lopt een fietspattien. Dat maekt alle bochten van de Lende mit. Want al hebben ze in de twintiger jaoren de Lende dan wel vule rechter maekt, toch kronkelt hi'j hier en daor nog wel wat. Lange niet meer as vroeger vanzels, want doe was et zo - aj' de oolde verhaelen geleuven meugen dat de schippen hier en daor soms wel een half ure veren konnen zonder dat ze aenlik een meter opscheuten weren!

In 1868 kwam de Lende aachter Peperge de Nederlaanse Spoorwegen tegen. Die bouwden doe de Spoorbrogge over him henne. Daor vlakbi'j ligt de Blesbrogge. Of aenlik de Blesbroggen, want doe de Rieksweg naor Stienwiek verbeterd wodde, doe hebben ze naost de oolde Blesbrogge gewoon een ni'jen iene legd.
Van de oolde Blesbrogge of hej' een prachtig gezichte op "de meule van Geert Gooyer." Dat is een oolde waetermeule, die tegenworig wel gauw es deur een jong stellegien bruukt wodt as schilderachtige aachtergrond veur heur trouwfoto. Aachter Blesdieke langes koj' dan bi'j de Sas, de oolde keersluus veur et zeewaeter, dat vroeger bi'j westerstorm van de Kuunder of et Stellingwarver laand injacht wodde. D'r ligt now een fietsbroggien over, veur "binnendeur" van Ooldemark naor Wolvege en omgekeerd. En dan komt et Wiede van de Lende. Niet slim diepe, briede rietkraegen d'r omme henne en bos an de zuudkaant. An de ere kaant slingert de Lende veerder naor de oolde Driewegsluus. Die

wodt zowat nooit meer bruukt, want een aentien veerder hebben ze een ni'je sluus bouwd. An de hoge Lendediek kuj' zien dat de now zo rustig kabbelende Lende in vroegere tieden wel es wilde meneuvels had het. Bi'j de Kuunder hoolt hi'j op. Vroeger leup hi'j dwas deur dit dörp henne, mar daor is hi'j dichte gooid. Daor zullen bi'j 't winter pattie niet rouwig omme wezen, want aj' de Sterrit rieden dan moej' in de Kuunder "ofbienen" en dan hebben ze daor altied wel een lekker bod snert klaor staon...!

Henk de Vries

Een "koper" veur 't huus

"Och och, wa'k nów beleefd hebbe...!" zee oolde Matsje. De maantel nog an gong ze op 't tippien van de stoel zitten en ze hiemde d'r over. Niet dat et zoe'n aende was naor heur dochter Biene en hadde lopen hadde ze ok niet. Et zat him in de bienen. Heur oolde bienen wollen niet zo goed meer mit. "Beleefd Mem?" zee Biene, "wat dan?" Mar ze hadde krek et koffiewaeter overhongen, dat ze waachtte niet op et antwoord. Ze was al weer in de keuken om de koffiekanne omme te spulen. Vier scheppies koffie d'r in mit wat buisman en een klein klutien sukeri'j en doe gong ze de kaemer weer in. Daor zat Matsje nog mit de maantel an. "Mem hoeft toch zeker drekt niet weer vot," verbaosde Biene heur doe ze dat zag. "Nee, dat hoe'k ok niet, mar ik mos eerst eventies bekommen, want de bienen trillen me nog onder 't gat, zó lelk he'k me maekt," zee Matsje. Ze was weer wat op aosem kommen en dee de maantel uut. "Hoe...lelk," vreug Biene," op wie dan en waoromme? Ie maeken me zuver ni'jsgierig." Matsje trok mit de schoolders. "Ik wete niet wie as't was, zomar zoe'n kerel henne. Mar zo bertaol as wat. Et schilde gien haor of ik had him de deure uuttrapt!" Biene kneep ien oge dichte en mit een schief lachien vreug ze: "Mar wat wol die vent dan... hi'j wol toch zeker niks van je op je oolde dag? "Ze mos lachen om heur eigen fantesie. "D'r is niks te lachen, die

kerel wol mien huus kopen! "Et lachien besturf Biene op 'e lippen. "Jow huus kopen? En wi'j weten nargens van! Mem kan toch zomar heur huus niet verkopen. Oons kiendspat zit d'r nog in, wet Mem dât wel?!" "Ik wil et ok hielemaol niet verkopen, kiend. Mar die kerel zegt: dit is krek wat veur mi'j, een hatstikke mooi plakkien om te wonen. En hi'j zol me zo veurbi'j stroezen naor binnen, krek as 't zienes al was. Hi'j zegt: ik magge et huus eerst toch wel bekieken zeker. Now, doe he'k him zegd dat dat niks neudig hadde, want da'k hielendal niet van doel was om et te verkopen." "Wat vremd," zee Biene, "hoe komt zoe'n iene daor now bi'j, zoj' zeggen." "Gewoon bertaol, deur alles henne bertaol, want hi'j zegt tegen me: ie bin al zoe'n oold meenske, dat et zal niet mennig jaor meer duren of dan stoppen ze je in een bejaordehuus. En dat op een menier of et hiele spul him al toekwam. Now, doe zeg ik: now is 't mooi genoeg en doe he'k him et gat van de deure wezen!" "Et gat van de deure? Hadde Mem him dan al in huus laoten?" "Nee, in 't aachterhuus, mar hi'j hadde de voete al tussen de deure. Hi'j zegt: ik geve een beste pries heur en as 't moet ok nog wel een peer duzend onder de taofel deur. Dan hej' dommiet es een buuscent ekstra, aj' in 't bejaordehuus zitten." "Het hi'j ok zegd hoe veule as hi'j d'r veur geven wol?" vreug Biene, die zeker an heur kiendspat docht...
"Nee, en dat kan me ok niks schelen, want zo lange a'k mien eigen bedde nog opmaeken kan prakkezeer ik d'r niet over om mien huus te verkopen. En dat he'k him goed dudelik an zien verstaand brocht ok. Now en doe he'k him de deure veur de neuze dichte smeten. Et was mar goed dat hi'j zien voete d'r tussen weg trok, aanders hadden de ti'jen d'r wel of wezen kund." Et oolde meenske mos hierzels zuver omme lachen.
"Foi toch, wat kuj' dan toch wat mitmaeken vandaege an de dag," zee Biene. "Ja niet, wat is 't een rere wereld tegenworig hén. Now ja, et is goed oflopen, mar ie meugen me wel een goed stok koeke bi'j de koffie doen, want van de veralteraosie he'k nog hielendal gien eten had."

Vr. Bult-Buldstra

Stellingwarver Dag - Poëzie

Op de vierde Stellingwarver Dag wodden deur Zwaantje Kuiters-Keizer en Johan Veenstra de inzunnen gedichten om et thema "stiekel stikken" henne veurdreugen. Een peer van die gedichten hebben we hier veur jim ofdrokt.

Stellingwarvers

Stellingwarvers
kieken de katte
uut de boom,
tot ze, bi'j et
valen van de blatties,
staorigan in de gaten kriegen
dat d'r hielendal gien
katte in de boom zit.

Lodewiek H.

Een kwestie van gas

de kronkel in de straote
bi'j et Keuperdrokdraankschrieversplein
veur et ni'je gemientehuus in Oosterwoolde
is haost lieke krimmeneel
as de pries van dat gemientehuus:
deurdaj' dwongen wodden
in die bocht
gas weeromme te nemen,
woj' mitien ok dwongen
de tied te nemen om te kieken
naor dat stienen bakbiest,
daor doedestieds deur de gemiente
giên gas veur weeromme neumen is.

Lodewiek H.

Stiekel stikken in Berkoop

Stiekel stikken in Berkoop!
Neem veural de dikken!
Want d'r bin een hiele hoop,
die venienig prikken!

Zuuk ze in et Lendelaand,
stap mar over 't hekke.
Griep ze mit de blote haand
ieskoold in de nekke!

Dri'j ze dan een halve slag,
tot ze even kraeken...
Want een meenske móet en mág
zien Kultuur bewaeken!

Neem desnoods de schoppe mit,
laot ze d'r van lusten!
Raek ze waor as 't hatte zit,
now gien dag meer rusten!

Of een spuite vol vergif,
kun ze lekker lieden! ...
Alle stiekels kuj' dus grif
radikaol bestrieden!

Ien ding hool ik je nog veur,
évenpies op passen:
onkruud komt alliend mar veur
in Kultuur-gewassen.

Laot dus in de wallen wat
wilde plaanten gruuien.
D'r bin ommes stiekels zat,
die slim prachtig bluuien!

De Berkoper stiekel-slag
die zal grif wel lokken.
Al gong ik die dag et liefst
veldboeketties plokken!

Jouk

Et Dichtersure wodde mit een stiekeltien van Lamkje Hofde Boer ofsleuten.

Moederdag:

Alle kiender kommen
Huus vol bloemen
Plaanten en kedo's!
Dat heurt toch zo
En 't kán now nog!

Vaderdag:

Alle kiender kommen
Kaemer haost te klein
Aftershave veur jaoren!
Dat is toch fijn
En 't kán now nog!

Stellingwarver Dag:

Een huud vol wark teveuren
Mar et mos toch weer gebeuren
Al bleven dichters zonder woorden
En zongen zangers gien akkoorden
Toch kwam et nog weer veur mekeer
Lao' we hopen: ankem jaor ok weer
Et kán now nog...!

Degene die wark veur *De Ovend* insturen wil, wodt vraogd om oons ter wille te wezen op 'e volgende punten. Liefst *typt*, op A4-vellen (ienziedig). Riegellengte: 56 anslaegen. Wat schreven wark anbelangt: graeg *dudelik*, en flink ruumte naost de tekst; A4-fermaot, ienziedig. Inspringen, bruken van anhaelingstekens en spaties, en et verwiezen naor boeken en artikels zoas dat in *De Ovend* daon wodt. Bi'j et insturen van illestraosies moet de scharpte in de gaten holen wodden, en d'r moet rekening hullen wodden mit verkleining as we mit et fermaot niet uut de voeten kunnen.

De Stellingwarver Schrieversronte het ok een hiele riegel boeken uutgeven, en die wodt nog al mar groter. Vraog een overzicht/prieslist an!

de ovend

Twiemaondeliks tiedschrift
veur Stellingwarver tael en kultuur
een uutgifte van de
Stichting Stellingwarver Schrieversronte

Red.: J. W. Nijholt, J. Veenstra
Bureau-red.: P. Jonker
Alle corr., inlichtings, adm./ab.:
Stichting Stellingwarver Schrieversronte
Bongheer 1, 8431 GT Oosterwoolde
Postbusse 138, 8430 AC Oosterwoolde
Till. (05160) 4533
Lidm./Ab.: f 15,00 in 't jaor

ISSN 0166-7351